

6.K.56
7/6080

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.15.0.SGB.02.610 - 940

06 TEMMUZ 2009

Konu : Yazılı Soru Önergesi

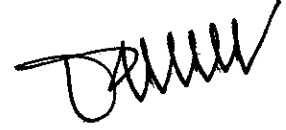
8991

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : T.B.M.M Başkanlığının 22.12.2008 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-10283 sayılı yazısı.

İzmir Milletvekili Sayın Ahmet Kenan TANRIKULU'nun tevcih ettiği, 7/6080 esas nolu yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, BOTAŞ Genel Müdürlüğü ve TEDAŞ Genel Müdürlüğünden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda cevaplandırılarak ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EKLER :

EK-1 Önerge Cevabı (4 Sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :	Bilgi :
TBMM Bşk.	Başbakanlık

**İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN AHMET KENAN TANRIKULU'NUN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/6080)**

Sorular 1, 2, 3, 4, 5:

Ekonomik krizin reel sektörü uzun süreden bu yana kasıp kavurduğu bir dönemde, ki bu dönemde reel sektörün maliyetlerini düşürecek ve rekabet güçlerini artıracak hiçbir olumlu adım atılmamışken, BOTAŞ'ın organize sanayi bölgelerinden (OSB) teminat mektubu istemeye hazırlanması girişimcilerimizi zora sokacaktır. Bu bağlamda;

- BOTAŞ'ın OSB'lerimizin enerji maliyetlerini daha da artıracak bu girişiminin nedeni nedir?
- Geldiğimiz noktada BOTAŞ'ın 16 Milyar TL'ye ulaşan alacaklarının büyük bir kısmı kamuya ait elektrik santralleri, kamu kuruluşları ve belediyelere aittir. BOTAŞ'ın bu olumsuz mali dengesini OSB'lerimiz bozmamıştır. BOTAŞ'ın alacakları, tarihler ve kurumlar itibarıyla nedir? Bu konuda BOTAŞ tarafından tarihsel olarak neler yapılmış, ne gibi sonuçlar alınmıştır?
- Bilindiği gibi geçtiğimiz aylarda BOTAŞ OSB'lerimizde gazda fiyat indirimini yüzde 1'e düşürmüş ve OSB'lerimize ek maliyet çıkarmıştır. Uygulanması düşünülen teminat mektubu külfeti ile BOTAŞ ne kadarlık bir gelir sağlayacaktır? Bunun hangi OSB'lerimize ne kadar mali yükü olacaktır?
- Bugün Devletten hiçbir destek görmeyen, bütçeleri son derece kısıtlı olan OSB'lerimizin bu yükü, bu kriz şartlarında kaldıramayacağı açıktır. Bu uygulamadan vazgeçilecek midir?
- Girişimcimiz ayakta kalma ve yaşam mücadelesi verirken, 1 Ykr'lık maliyet artışına dahi güçleri yokken, böyle bir uygulama, bu kesimimizi daha da kötü şartlara itecektir. Bu olumsuz uygulama yerine, girişimcilerimizin maliyetlerini düşürme yönünde ve onlara biraz olsun nefes aldırabilmek için ne gibi tedbir ve teşvikleri hangi tarihte uygulamaya koyacaksınız?

Cevaplar 1, 2, 3, 4, 5:

Boru Hatları İle Petrol Taşıma Genel Müdürlüğü (BOTAŞ), 1987 yılından itibaren Ülkemiz pazarındaki tek ithal doğalgaz tedarikçisi olarak doğalgazı tüketicilerin kullanımına sunmuş ve doğalgazın yurt sathına en hızlı şekilde yaygınlaştırılması için ulusal iletim şebekesi yatırımlarını sürdürmüştür. Diğer taraftan, arz ve iletim imkanlarındaki artış hızına paralel olarak sanayileşmeye katkı sağlanabilmesi amacıyla, konulan kamusal hedefler doğrultusunda, OSB'lerin gelişmesini teşvik etmeye yönelik uygulamalar yapılmıştır. BOTAŞ'ca bu çerçevede, OSB potansiyelinin en iyi şekilde değerlendirilmesi ve söz konusu bölgelerde gerekli tesisat yatırımlarının en kısa sürede ve ekonomik şartlarda yapılabilmesi amacıyla, söz konusu bölgelere fiyat teşviği sağlanmıştır. Nitekim doğalgazın ilk önce ve en yoğun olarak kullanıldığı tüketim noktaları OSB'ler olmuş, hemen tüm bölgeler BOTAŞ'ın küçümsenemeyecek boyuttaki bu desteği ile sözkonusu yatırımlarını kısa sürede geri kazanmışlardır. Doğalgazın yaygınlaşması sürecinde OSB'ler müşteri olarak hep farklı bir kategoride tutulmuş, doğalgazın bu bölgelere ulaştırılması için gereken alt yapı yatırımları (boru hatları, istasyonlar vs.) BOTAŞ tarafından yapılmıştır. OSB sınırları içinde doğalgaz altyapısını kurup işleten ve kendi bölgesindeki sanayicilerine gaz satışı yapan OSB'lere doğalgaz OSB girişinde teslim edilmiş ve dağıtım hizmeti karşılığı olarak da indirimli tarife uygulanmıştır.

BOTAŞ'ın söz konusu indirim uygulaması ile OSB'lere son 7 yılda ciddi bir kaynak yaratılmıştır. Ayrıca yapılan uygulamalar, doğalgazın ülke sathında mümkün olduğunca tüm potansiyel sanayi tüketicilerine biran evvel ulaştırılarak, çevre dostu, yüksek verimli ve en ekonomik yakıt durumundaki doğalgazın yaygın bir şekilde kullanılmasını sağlamak ve teşvik etmek üzere yapılan uygulamalar olup temelinde ticari bir yönü bulunan bu faaliyete ilişkin geçmiş uygulamaların taraflar arasında bir müktesep hak oluşturmayaacağı izahtan varestedir.

Bununla birlikte, 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununun yürürlüğe girmesi ile birlikte BOTAŞ'ın tekel konumu ortadan kalkmış ve BOTAŞ Genel Müdürlüğü de tıpkı diğer piyasa oyuncuları gibi piyasayı düzenleme ve denetleme görevi verilen Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan (EPDK) aldığı lisanslarla faaliyetlerini sürdürmeye başlamıştır. EPDK'nın 4646 sayılı Kanuna dayalı olarak ortaya koyduğu ikincil mevzuatta satış fiyatlarının doğalgaz alım satımı yapanlar arasında serbestçe belirlenmesi, tarifelerin belirlenmesinde eşit durumda olan serbest tüketiciler arasında ayırım yapılmaması ve çapraz sübvansiyona yol açılmaması hususları yer almaktadır.

BOTAŞ, kanunla verilen yetki ve sorumluluk içerisinde yaptığı hizmeti diğer özel sektör kuruluşlarının yaptığı gibi rasyonel ve basiretli bir tacir anlayışıyla sürdürmek durumundadır. BOTAŞ Genel Müdürlüğü açısından değişen piyasa koşullarını ve tüm dengeleri dikkate alarak sürdürülebilir bazı tedbir ve uygulamaları yürürlüğe koymak sistemin rasyonel yönetimi ve sağlıklı işletimi açısından büyük önem arz etmektedir. BOTAŞ Genel Müdürlüğünün özellikle bu ekonomik şartlarda alacaklarını tahsil edememesi ve dolayısıyla satıcı ülkelere karşı ödeme yükümlülüklerini yerine getirememesi halinde bundan sadece BOTAŞ Genel Müdürlüğünün değil, tüketicilerin ve ülke ekonomisinin daha büyük zarar göreceği unutulmamalıdır. BOTAŞ Genel Müdürlüğünün güvence talebi çerçevesindeki tek seçenek banka teminat mektubu olmayıp müşterileri şartları çerçevesinde ipotek, doğrudan borçlanma sistemi gibi yöntemleri de tercih edebilmektedir. İçinde bulunduğumuz piyasa koşulları itibarıyla teminat konusunda alternatif yöntem tercihlerini belirleme ve prosedürlerini tamamlamaları için kendilerine ilave bir süre verilmesi yönünde müşterilerden gelen talepler BOTAŞ Genel Müdürlüğünce uygun bulunmuş olup kendilerine 30.06.2009 tarihine kadar süre tanınmıştır. Teminat mektubu uygulamasıyla bir gelir sağlanması hedeflenmiş değildir.

BOTAŞ Genel Müdürlüğü tarafından borcunu ödemeyen müşterilerimiz için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun uyarınca işlem yapılmakta olup ödeme yapmayan firmalar önce uyarılmakta, firmanın ödeme yapmama hususunda ısrar etmesi durumunda da gaz arzının durdurulması yoluna gidilmektedir. BOTAŞ Genel Müdürlüğünün, 11 Mart 2009 tarihi itibarıyla EGO, BAŞKENT DOĞALGAZ, EÜAŞ+HEAŞ, İZGAZ, Yap İşlet +Yap İşlet Devret, İGDAŞ ve TÜGSAŞ'tan faiz dahil toplam 16.8 Milyar TL alacağı bulunmaktadır.

Bünyesinde bulundurduğu sanayi kuruluşlarına bir tür dağıtım hizmeti vermekte olan OSB'lere 4562 sayılı Kanun ile doğalgaz ve elektrik dahil her türlü altyapı tesisi kurma ve işletme hakkı ve belli oranlarda da gelir elde etme imkanı verilmiştir.

Soru 6:

Gelişmekte olan ve Avrupa ülkelerinde girişimcilerin kullandığı doğalgaz ve elektrik fiyatları nedir? Ülkemiz girişimcileri ucuzluk bakımından bu sıralamada kaçınıcı sıradadır?

Cevap 6 :

Gelişmekte olan ülkelerdeki ve Avrupa ülkelerindeki girişimcilerin kullandığı doğalgaz fiyatları Tablo 1 ve Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 1 : Doğalgaz Toptan Satış Fiyatları

	Doğalgaz Toptan Satış (USD / GJ)			
	2008 / 2		2008 / 1	
	Vergi Öncesi	Toplam	Vergi Öncesi	Toplam
Azerbaycan	1,2531	1,5233	1,2289	1,4940
Rusya	1,9962	2,3547	1,9962	2,3547
Kırgızistan	4,3282	5,1938	4,2481	5,0976
Gürcistan	6,2028	7,3776	6,0753	7,2260
Ukrayna	6,5103	7,8120	6,0124	7,2169
Moldova	7,2288	7,5901	7,2361	7,5984
Romanya	9,0610	10,7821	8,7934	10,4656
Bulgaristan	9,2249	11,0713	8,1484	9,7781
Türkiye	10,2259	12,6396	9,4014	11,6300
Litvanya	11,9403	14,0896	10,5203	12,4136
Polonya	12,0695	14,7259	10,5223	12,8357
Makedonya	14,7718	17,4308	14,1137	16,6542
Macaristan	16,0056	16,0056	13,7706	13,7706

Tablo 2 : Doğalgaz Nihai Tüketici Fiyatları

	Doğalgaz Nihai Tüketici Fiyatları (USD / GJ)			
	2008 / 2		2008 / 1	
	Vergi Öncesi	Toplam	Vergi Öncesi	Toplam
Azerbaycan	1,5356	2,3219	1,5060	2,2771
Rusya	2,3140	2,7295	2,3140	2,7295
Ermenistan	4,5795	5,4948	5,1880	6,2262
Kırgızistan	6,0907	6,7051	6,0144	6,6238
Gürcistan	7,0210	8,4755	6,8767	8,3014
Ukrayna	7,1054	8,5269	6,6095	7,9318
Moldova	8,5703	8,9988	8,2411	8,6531
Bulgaristan	9,4117	11,2881	8,4623	10,1518
Türkiye	11,2289	13,8302	10,413	12,8242
Romanya	12,7330	15,1522	12,0188	14,3021
Polonya	14,4852	17,6701	12,5039	15,2567
Estonya	14,6456	17,2819	12,7541	15,0499
Litvanya	14,6652	17,3049	13,2495	15,6375
Makedonya	14,7718	17,4308	14,1137	16,6542
Slovakya	15,6996	18,6824	14,0233	16,6878
Macaristan	17,7618	21,5612	15,3874	18,6882
Bosna Hersek	27,7329	32,4523	26,2866	30,7564

Kaynak : Energy Regulators Regional Association (ERRA)

Bazı OECD ülkelerinin 2004 - 2007 yılları sanayi sektörü elektrik satış fiyatları aşağıda sunulan tabloda açıklanmıştır.

	Sanayi Elektrik Satış Fiyatları (\$/kWh)			
	2004	2005	2006	2007
FRANSA	0,050	0,050	0,051	0,056
POLONYA	0,060	0,070	0,073	0,082
İSPANYA	0,060	0,083	0,091	0,090
ALMANYA	0,077	0,084	0,094	-
TÜRKİYE	0,100	0,107	0,100	0,109
ÇEK CUMHURİYETİ	0,066	0,081	0,094	0,115
PORTEKİZ	0,093	0,098	0,110	0,128
İNGİLTERE	0,067	0,087	0,117	0,130
AVUSTURYA	0,096	0,102	0,109	0,134
MACARİSTAN	0,092	0,096	0,105	0,134
SLOVAKYA	0,083	0,086	0,098	0,137
İRLANDA	0,096	0,099	0,122	0,149
İTALYA	0,161	0,174	0,210	0,237

Soru 7:

Girişimcilerimizin doğalgaz ve elektrik enerjisi ücretleri ne zaman düşürülecektir? Düşmeyecekse bunun nedeni ve yerine uygulanması düşünülen teşvik ve sübvansiyonlar nelerdir?

Cevap 7:

BOTAŞ ve diğer Enerji KİT'lerinde 14.02.2008 tarih ve 2008/T-5 sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararı ile, 01.07.2008 tarihinden itibaren Maliyet Bazlı Fiyatlandırma Mekanizmasına geçilmiş olup BOTAŞ' da bu tarihten itibaren satış fiyatlarını bu Karar uyarınca belirlemekte ve uygulamaktadır.